

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Idag:

- Varför? Motivation
- Granska, källkritik, fokus på internet
- Söka, källor
- Använda, upphovsrätt
- Övningar

Källkritik i skolan

I utbildningsvärlden är källkritik en av de färdigheter som lyfts fram som centrala i läroplanen för både grundskolan och gymnasieskolan. I grundskolans läroplan står det:

”Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ”.

”De nya läroplanerna lyfter fram att undervisningen ska hjälpa eleverna att närma sig ett vetenskapligt sätt att tänka, resonera och arbeta. Bland annat ska de lära sig att granska och värdera information kritiskt, och att på grundval av relevanta och trovärdiga fakta bilda sig en egen uppfattning i komplexa frågor. Redan från och med lågstadiet är informationssökning och kritisk förståelse centrala delar av de flesta ämnenas syfte, mål och kunskapskrav.

- Deltagarkulturer och sociala medier får en allt större roll i samhället, säger Kristina Alexanderson. Därför behöver barn och ungdomar lära sig att hantera det ständiga informationsflödet, men också att själva delta i det offentliga samtalet. Lärarna måste ta tag i detta i sin undervisning”

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Läraren en nyckelroll

Måste lära känna de nya verktygen för att kunna handleda:

- Vilken information finns att hämta?
- Hur hantera olämpligt material?
- Hur göra effektiva sökningar?

Källkritik?

- Vad är källkritik? En samling metodregler för att ta reda på vad som är sant – eller i alla fall sannolikt.
- Källa= ursprunget till kunskap. Skriftliga, muntliga eller materiella. Allt vi bygger vår kunskap på är en kunskapskälla.

Fyra kriterier:

- Äkthet – är källan vad den utger sig för att vara?
- Tidssamband – Är uppgiften gammal eller ny?
- Oberoende – Är källan fristående eller beroende av andra?
- Tendens – finns det värderingar i informationen? Vems intressen företräder källan?

Skilj också på berättelser och kvarlevor. Därtill kommer urval av fakta, tolkning av det som hänt och sannolikhet.

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Manipulera

<http://www.youtube.com/watch?v=omBfg3UwkYM>

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

http://www.tc.umn.edu/~hick0088/classes/csci_2101/false.html

Tidssamband

- En huvudregel: Källan är mer trovärdig ju mer samtida den är. Ju mer detaljerad kunskap vi söker desto viktigare är det.
Orsaken: glömska
- Glömskekurvan faller först plötsligt och planar sedan ut.
- Minnet är beroende av intresset.
- Vid varje nytt återberättande konstrueras nya versioner av det förflutna

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Oberoende och tendens

- Om man misstänker att en källa är partisk behöver man minst en annan källa. I många fall finns det bara en källa – då får man vara mer misstänksam.
- Kan ni komma på en helt trovärdig och inte tendensiös källa?

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Checklista

- Övning: Använd checklistan!
- <http://www.youtube.com/watch?v=3wAjpMP5eyo>

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

De svåra frågorna

- Källkritik
- Etik
- Effektivitet
- Sanningen?

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

”Att berätta är att välja. Det går helt enkelt inte att ge en fullständig beskrivning av någonting.” Torsten Turén

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Källkritik på nätet

- Skaffa dig en egen uppfattning – välj en källa som är sannolik och trovärdig. Vinklad information.
- Se upp för: rykten och förtal, politisk propaganda, vilseledande innehåll, bedrägliga affärer, yttrandefrihet och censur...

Internet

- Internet i skolan:
<http://www.youtube.com/watch?v=o65KV665JGE>
- Decentraliserat nätverk av datorer. Det mest kraftfulla informationssökningsverktyget i mänsklighetens historia. Dynamiskt innehåll. Inte tidsmässigt linjärt.
- Stort!! Sammantaget 7,2 miljarder webbsidor.
- "Ytliga och djup webb".

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

- - Hypermedia
 - Förvanskning
 - Föränderlighet
 - Anonymitet
 - Självpublishering
 - Okunskap sprider okunskap
- +
 - Resurser
 - Effektivitet
 - Interaktivitet
 - Spårbarhet
 - Jämförbarhet
 - Kreativitet

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Primära källor

Sekundära källor

Tertiära källor

Internet är ingen primärkälla, ändå finns där många bra källor. Skilj också på verkliga och digitala källor, eftersom de skapas under olika villkor och har skilda förutsättningar.

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Var ska man leta? Innan du börjar

- *Var en bra källa!*
- Låt syfte och sammanhang bestämma källa
- Avgränsa och sätt mål – annars blir du aldrig färdig
- Ha kritisk inställning och redovisning
- Använd kriterier och checklistor

1. Söktjänster

- Google – inte en källa i sig, en databas, ett index av webbsidor, bilder, filmer mm.
- Används av 96 % av svenskarna (Svenskarna och internet 2011)
- Var kritisk – Google har en affärsidé som påverkar resultaten, sälja annonser, minns var du sökt tidigare
- Tips: Öppna en privat session, använd Yahoo, Bing och lokala söktjänster ex. ryska Yandex, kinesiska Baidu
- Söktjänsterna innehåller många möjligheter!

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Spindeln

Sökbart material för skolarbete. Från Utbildningsradions mediearkiv och Länkskafferiets arkiv där det finns mest svenskt material. Sedan augusti 2012 är även resurser från det stora internationella arkivet Learning Resource Exchange (LRE) sökbara i Spindeln. Alla resurser är märkta på ett enhetligt sätt vilket ger bra träffsäkerhet.

även

<http://www.lankskafferiet.org/>

2. Webbplatser

- Använd checklistan!
- Undersök länken! Korta ner från vänster. Ex. <http://www.avmkr.se/fortbildning/digital-kompetensdag/>
- Sök domännamn på <https://www.iis.se/> eller <http://who.is/> för att få fram kontaktuppgifter och historik!

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Övning

Att jämföra webbplatser

- www.bibel.se eller www.bibeln.se?
- www.whitehouse.gov eller www.whitehouse.net?

3. Uppslagsverk och referenswebbplatser

- NE – skapas av experter, granskas av redaktörer
- Användardrivna uppslagsverk, ex. Wikipedia, skapas av användarna. Redaktörer granskar.

WIKIPEDIA
Den fria encyklopedin

Portal Diskussion

Visa Visa wikitext Visa historik Sök

Välkommen till Wikipedia,
den fria encyklopedin som alla kan redigera.

Tisdagen den 19 november 2013.
Just nu finns det 1 598 143 artiklar på svenska.

- Huvudsida
- Skriv en ny artikel
- Deltagarportalen
- Byrunden
- Senaste ändringarna
- Slumpartikel
- Ladda upp filer
- Stöd Wikipedia
- Kontakta Wikipedia
- Hjälp

- Skriv ut/exportera
- Skapa en bok
- Hämta som PDF
- Utskriftsvänlig version

Verityg

På andra projekt

På andra språk

- Aceh
- Адыгэбзэ
- Afrikaans
- Akan
- Alemannisch
- አማርኛ
- Ænglisc
- Англис
- العربية
- Aragonés
- অসমীয়া
- Armáeneashce
- Arpetan
- Астуриану
- Avañe'ẽ
- Авар
- Aymar aru
- Azərbaycanca

Introduktion · Hjälp · Kontakt

Deltagande · Utvalda artiklar · Kategorier · Portaler

Utmärkt artikel

Tjeckoslovakiens historia berör den tid som **Tjeckoslovakien** existerade som **suverän stat**. Landet bildades efter första världskriget när dubbelmonarkin Östernrike-Ungern upplöstes och fick sitt namn efter folkgrupperna tjeckerna och slovakerna, men landet hade också andra stora minoritetsgrupper som tyskar och ungrare. Särskilt tyskarna var missnöjda med de levnadsituationer de hade i Tjeckoslovakien, vilket ledde till en politisk uppgörelse 1938 kallad Münchenöverenskommelsen.

Merparten av Tjeckoslovakien befriades 1945 av Röda armén, och det tjeckoslovakiska kommunistpartiet hade ett stort stöd bland befolkningen. Från mitten av 1960-talet började vissa reformer att diskuteras och under Pragvåren 1968 diskuterades dessa reformer öppet. Tjeckoslovakiens grannländer oroades dock över detta och invaderade Tjeckoslovakien i augusti 1968. Under de följande 20 åren motarbetades all form av opposition. Trots detta blev den oppositionella gruppen Charta 77 och dess talesman Václav Havel internationellt kända. De politiska förändringarna i Europa 1989 påverkade även Tjeckoslovakien, vilket bland annat resulterade i att Václav Havel blev president och fria val hölls 1990. Bland tjecker och slovakier fanns det olika åsikter om hur snabbt vissa ekonomiska reformer skulle genomföras och det ledde till att Tjeckoslovakien upplöstes 1992. Den 1 januari 1993 bildades istället de två separata republikerna Tjeckien och Slovakien. ► **Läs mer**

Redigera · Utvalt innehåll på Wikipedia · Fler utmärkta artiklar · Nomineringar

Aktuell artikel

Kristallnatten (tyska: *Kristallnacht*), *Natten av krossat glas*, kallas natten mellan 9 november och 10 november 1938 i Tyskland, då beväpnade grupper från främst det nazistiska SA men även många civila iscensatte en landsomfattande pogrom riktad mot landets judiska befolkning. Cirka 400 judar dödades eller tvingades begå självmord, 20 000–30 000 arresterades och fördes till koncentrationsläger, 267 synagogor brändes ned och över 7 500 butiker vandaliserades. Som förevändning för våldsaktionen angav den nazistiska regimen mordet på den tyske diplomaten Ernst vom Rath i Paris utfört av polsk-judiske Herschel Grynszpan ett par dagar tidigare. Men omfattande pogromer och massarresteringar av judar hade förberetts innan mordet skedde. Kristallnatten följdes av ökad ekonomisk och politisk förföljelse av judar och ses av historiker som inledning till Förntelsen. Pogromen fick av tyskarna namnet Kristallnatten på grund av den mängd krossat skyltfönsterglas som täckte gatorna dagen efter aktionen. ► **Läs mer**

Fler aktuella ämnen:
Stormen Hilde · Tyfonen Haiyan · Giorgi Margvelasjvili

Redigera · Arkiv · Nyligen avlidna

Visste du att ...

- ... *Pilote* (se bild) föddes samtidigt som *Asterix* och under 1960-talet var den ledande franska serietidningen?
- ... navelsvinet *Catagonus wagneri* antogs vara utdött när det 1930 beskrevs som en art? Först 40 år senare hittades levande

Deltagande

- Vill du göra Wikipedia bättre?** Det är lättare än du tror!
- Behöver du hjälp?** Besök någon av Wikipedias hjälpsidor eller fråga en fadder!
- Vill du testa?** Besök Sandlådan och experimentera!

Geografi
Afrika · Antarktis · Asien · Europa · Amerika · Nordamerika · Sydamerika · Oceanien · Kulturgeografi · Länder · Naturgeografi · Biogeografi · Fysisk geografi

Historia
Tid · Datum · Årtal · Arkeologi · Ekonomisk historia · Historiska epoker · Historia efter världsdel · Kulturhistoria · Militärhistoria · Politisk historia · Religionshistoria

Kultur
Arkitektur · Dans · Datorspel · Film · Formgivning · Fotografi · Hantverk · Konst · Litteratur · Mat och dryck · Museer · Musik · Måleri · Radio · Teater · Tecknade serier · TV

Natur
Arkéer · Bakterier · Djur · Ekologi · Insekter · Klimat · Meteorologi · Naturskydd · Protister · Svampar · Världsarv · Växter

Religion
Buddhism · Hinduism · Islam · Judendom · Kristendom · Mytologi · Litteratur inom religion · Personer inom religion · Teologer · Teologi

Samhälle
Ekonomi · EU · Familjeliv · Fritid · Hälsa · Juridik · Militärväsen · Personer · Politik · Sport · Statistik · Transport · Utbildning

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

- Vad är fördelarna och nackdelarna med Wikipedia? Hur kan det användas för att undvika det negativa?
- Ev. Diskutera 2 och 2.

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Olof Palme i:

- [Engelska Wikipedia](#)
- [Nationalencyklopedin](#)
- [Wikipedia](#)

Ta reda på vem som ligger bakom!
Titta i diskussionsforumet och använd
källorna! Ex.

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Israel%E2%80%93Palestina-konflikten>

Mer om Wikipedia

- [Wikipedias systemprojekt.](#)
- Använd i skolan, [Wikipedias egen kurs.](#) : Ex. Dan Fredin <http://dfrendin.com/>
- [Sandlådan](#)

4. Sociala medier

- Webbtjänster med användargenererat innehåll. Facebook, Twitter, Instagram, Flickr...
- Söka kunskap i sina nätverk, nå både vänner och experter. Använda som citat, datum och källa.
- Twitter – sök med #hashtag
- OBS! Var källkritisk även i sociala medier. Anpassas efter vår aktivitet.

Fler källor

5. Nätsamhällen och diskussionsforum, www.svenskaforum.com
 6. Bloggar, <http://www.bloggportalen.se>
 7. E-post, Fråga experter!!
 8. Lärresurser, ex. SLI, Svenska djur, Gapminder,
 9. Universitetskurser, ex. Kahnacademy, Stanford, Harvard
 10. Databaser, ex. mimersbrunn.se., SCB
- mm...

SVENSKA FORUM

Forum Lista

Föreslå Forum

Engelska Forum

Hitta rätt forum för ämnet du vill diskutera!
SvenskaForum.com rankar dom största svenskspråkiga forumen på nätet efter antal inlägg.

Visa Kategori:

» **Alla** » Allmänt » Dator/Teknik » Spel » Samhälle » Underhållning » Rekreation » Motor

Kategori: **Alla** [01-20] [21-40] [41-60] [61-80] [81-100] [101-120] [121-140] [141-160]

Rank	Namn och Beskrivning	Kategori	Mjukvara	Anv.	Inlägg
1.	Familjeliv Om familjelivet, föräldrar, graviditet och barn.	Samhälle	-	-	48.212.178
2.	Flashback Allmänt diskussionsforum. Åldersgräns 18 år.	Allmänt	vBulletin	531.530	29.086.375
3.	SweClockers Dator-hårdvara, mjukvara och överklockning.	Dator/Teknik	-	150.687	7.307.814
4.	Allt Om TV Allmänt TV-forum.	Underhållning	vBulletin	114.546	5.241.360
5.	Passagen Debatt Allmänt diskussionsforum.	Allmänt	-	-	4.498.000
6.	Sporthoj Här snackas det sporthojar.	Motor	vBulletin	47.908	4.401.967
7.	Bukefalos Forum om hästar.	Rekreation	vBulletin	36.653	4.257.770
8.	Kolozzeum Diskussionsforum om träning och kost.	Rekreation	vBulletin	42.094	3.988.315
9.	Zatzy Racing och motorsport community.	Motor	vBulletin	50.907	3.861.130
10.	Min Hembio Diskussioner om hifi, hembio och övrig hemunderhållning.	Underhållning	Invision	176.697	2.760.796
11.	Ungdomar.se Allmänt forum för ungdomar.	Allmänt	-	-	2.371.784
12.	Garaget Forum om bilar	Motor	-	128.621	2.176.098
13.	SjalBarn Diskussioner om allt som rör sjalbarn.	Samhälle	phpBB	8.452	1.914.840
14.	Autopower BMW-forum om modeller, styling, tillbehör etc.	Motor	-	46.901	1.888.601

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

Övning

- Sök på nätet!

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

En ny utmaning...

"Professor, I want to believe you, but my facebook friends, twitterers, wikipedia, Dan's law blog and comment #34 on Above the Law beg to differ."

4 huvudsakliga regler:

- Var kritisk!
- Dubbelkolla!
- Kom så nära originalkällan som möjligt!
- Ange källa!

REGIONFÖRBUNDET SÖDRA SMÅLAND

AV-MEDIA

